

טוב הקהילה

ב"ד

כי-תבא
י"ח אלול תשפ"ד
 זמני הדלקת הנרות ומרצ"ש
הרה"נ 6:02
מוצ"ש 7:14
ר"ת 7:54
 סוף זמן קריאת שמע ותפילה
סוק"ש א' 8:44 | **סו"ת א' 10:00**
סוק"ש ב' 9:21 | **סו"ת ב' 10:28**
המניח לפי שיעור קוץ |
 נ"לון מס':
747

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

לכופ אותו לקבל עליו עול תורה גם שלא מרצונו, ולכן נאמר בו: 'ושמעת בקול ה' אלקיך ועשית כל מצוותיו, כי מאחר שהוא בקטנות גם השמיעה קשתה עליו, וצריכים לורו על הכל.

והדברים מדויקים גם בלשון רש"י שעל מקרא זה כתב: 'בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בביתו, כלומר, כשם שביום מתן תורה הוצרכו לכופ על ישראל את ההר כנגיית כדי שיקבלו עליהם את התורה בעל כרחם (ראה

שבת פח.) כך מוטל גם עליך כהיום לכופ את עצמך לקבל את התורה בעל כרחך ושלא ברצונך.

אולם זו תורה רק בהתחלה, כי אותה כפייה תביא לבסוף לפתיחת ולטהרת הלב ותהא התורה עריבה על הכפוי, וכדחזינון עוד בגמרא (שם) שדרשו עוד דרשה על התיבות 'הסכת ושמע' ח"ל: 'דבר אחר הסכת ושמע ישראל, הס ואחר כך כתב, כדברא דאמר רבא לעולם ילמוד אדם תורה ואחר כך יהנה, ופירש"י: 'הס ואחר כך כתב - שתוק כמו 'יהיה לך' (במדבר יג) שתוק והאזן לשמועתך עד שתהא שגורה בפיך, ואף על פי שאינה מיושבת לך, ואחר כך כתתנה והקשה עליה מה שיש לך להקשות ותתן תרצוין עד שתתיישב לך ע"כ, הרי לך מדבריו שמדובר במצב של קטנות ולכן אין התורה מתיישבת היטב על דעתו של האדם, ועצתו שיכופ את עצמו ללמוד תחילה את הדברים כפי שהם על אף שהעדר הבנתו מונע את חשקו, והוא עצמו יאזין לדבריו ויתבונן היטב מה בדיוק מעכב את הבנתו, כי לפעמים מרוב קטנות נדמה לו שהעדר הבנתו היא פי כמה ממה שהוא באמת ועצת חז"ל הוא שיכופ את עצמו להאזין לדברי עצמו ואז יתברר לו תחילה שאין הבנתו לקויה כל כך, ואז כשמקבל בהירות מהי הנקודה שאינה מובנת עליו זוכה גם לפה להרצות הקושיא לעצמו או לאחרים ויזכה מתוך כך שהדבר יתיישב על דעתו, ויתענג מתורתו, וכמו שאמר הקב"ה קודם מתן תורה (שמות יט, ה): 'ועתה אם שמוע תשמעו בקולי וגו', ופירש"י: 'ועתה אם תקבלו עליכם יערב לכם שכל ההתחלות קשות'.

ואחר שיזכה האדם שיערב לו, יכולים לצוות על שמירת התורה מתוך חיבה של מצות, ועל זה בא הכתוב 'היום הזה ה' אלקיך מצווך וגו', שזה הכתוב מדבר על קיום המצוות מאהבה, וכדמסיים שם 'ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך' והיינו מאהבה, ועל השמיעה שוב לא צריכים לצוות שהרי אחר שהתורה עריבה עליו כבר יהנה בעצמו בתורה, רק מוכיחים אותו שעליו גם לחזור על הישנות, כי כשם שהכפיה הביאו לידי הבנה ובהירות כך יזכה למצוא טעם והשגה חדשה בשינון וחזרה, והוא מה שכתב רש"י 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כאילו בו ביום נצטוו עליהם'. ומוכן לפי זה גם כן המשך דברי רש"י על התיבות 'ושמעת ועשית אותם' - 'בת קול מברכתך, הבאת בכורים היום, תשנה לשנה הבאה, כי תיבת 'תשנה' יכולים לנקדו גם כן 'תשנה', ורמז בכך שכשם שבדברי תורה יכולים למצוא טעם חדש, כך גם בעשיית המצוות תזכו לשנה הבאה לטעם חדש ומשונה לטובה.

אם תקבלו עליכם יערב לכם

היום הזה ה' אלקיך מצווד לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך: (כו, טו) ופירש"י: היום הזה ה' אלקיך מצווד - בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כאילו בו ביום נצטוו עליהם: ושמרת ועשית אותם - בת קול מברכתך, הבאת בכורים היום, תשנה לשנה הבאה: וידבר משה והכהנים היום אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך: ושמעת בקול ה' אלקיך ועשית את מצוותיו ואת חקיו אשר אנכי מצווד היום (כו, טז) ופירש"י: היום הזה נהיית לעם - בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בביתו: ...

הנה יש לנו בפרשתנו ב' ציוויים כלליים הזורים בתוכם, וגם פירושים ברש"י נראים זהים במשמעם, כפי שיחזה המעיין שבשני המקומות נראה מפורטי המקראות שהתורה מצוה על קיום המצוות שנצטוו ישראל 'היום', וברש"י מביא שכונת הכתובים הם ש'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים' או 'כאילו היום באת עמו בביתו' שפירושים לכאורה אחת, ונשאלת השאלה למה הכפיל הכתוב את הדברים. ובדרך המוסר יש לומר, שאכן שני המקראות כוננתם אחת שעל האדם להתחזק בקיום המצוות ולחבבה בעיניו, אולם מאחר שמצביו של האדם משתנים מפרק לפרק, משתנים גם אופני החיזוק לחיוב זה, שהרי ידוע שבכללות ישנם שני סוגי זמנים באדם, ישנם זמנים שבהם הוא שרוי בקטנות המוחין, ואז נסתמו עיניו שכלו ורגשי לבבו מלהשיג רום ערכה של התורה ומעלת ההוגה בה ומקיימה, ואז מחובתו הוא לכופ את עצמו כשור לעול וכחמור למשא לקיים את המצוות מתוך ביטול ישותו. מאידך ישנם זמנים שבהם זוכה האדם למגלות המוחין אשר בהם כן זוכה לבהירות ומכיר בערך המצוות ומתעורר בו אהבה עזה ללימוד התורה ולקיום מצוותיה, ואז כשהוגה בתורה ומקיים את המצוות גם זוכה על ידם לריבוי ההשגה עד שבכל יום נעשים לו התורה והמצוות כדברים חדשים, כי עד אותו יום כלל לא ראה תורה כעין זו ולא הכיר מצוות כעין אלו, וכעין האמור בגמרא (עירובין נד:): לפרש הכתוב (משלי ה, טז) 'דדיך ירווך בכל עת', למה נמשלו דברי תורה כדד, מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו מוצא בו חלב, אף דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן מוצא בהן טעם. על פי האמור יש לומר שהכתוב 'הסכת ושמע' מדבר כשהאדם נמצא במצב של קטנות, שאז אינו מוצא טעם בתורה ובמצוות ומצווים אותו שיכופ עצמו לדברי תורה גם אם אין זה לשביעות רצונו, וכדדרשינו בגמרא (ברכות סג.) התיבות 'הסכת ושמע' 'כתתו עצמכם על דברי תורה ופירש"י: 'עשו עצמכם כתותים' להצטער על דברי תורה, ומביאה הגמרא לכך את מאמרו של ריש לקיש 'שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, הרי לך שזה הכתוב מדבר במי ששרוי בקטנות ומצד מהותו אינו משתוקק לקיום התורה והמצוות, ולכן מוכרחים בזה השעה

טיב המערכת

• ואמרת- שאיך כפוי טובה •
 בעל המכתב מאליהו הג"א דסדר זצ"ל היה ידוע במידת הכרת הטוב שלו, וכך הוא כתב פעם לאחד מתלמידיו במכתבו: 'לא מצאתי במכתבך אפילו מילה אחת של תודה, הלא כי תבין כי לא מאשר אני צריך לתודתך אני מוכיחך, אך סאהבתי אותך, האם תהיה כפוי טובה?... הוזהר לחזק רק את רגש הכרת הטוב וזהו זה לאושרך תמיד'.

והוא היה 'אומר ועושה', וכך מסופר כי בתקופת מלחמת העולם הגיע בנו לאמריקה בחוסר כל והגאון ר' אליעזר סילבר זצ"ל סייע לו בכל מה שהצטרך, כעבור שנים הגיע הרב דסדר לאמריקה, הוא נסע 9 שעות ברכבת לביתו של הרב סילבר, וכשהגיע היה הרב סילבר בביהכ"ס, הוא נכנס להתפלל עמו, ובסיום התפילה נוצר תוד ארוך של אנשים שרצו להתייעץ ולבקש את ברכת הרב, גם הרב דסדר עמד בתוך, וכשהגיע תודו שאלו הרב סילבר מה רצונך, ענה לו: באתי להודות לכם על מה שעזרתם לבני, הרב סילבר לא האמין ושאל שוב, נג לשם מה הגעת? ענה הג"א דסדר: באתי לומר תודהו

מצוות ביכורים המופיעה בפרשתנו מלמדת אותנו מעט 'הכרת הטוב', אדם עובד קשה וכשגדלו פירותיו הראשונים הוא מביאם לכהן בבית המקדש, 'ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום'. רש"י מפרש על המילים 'ואמרת אליו' - 'שאין כפוי טובה, ולכן יש שאלה בגמרא אם תביא ביכורים אבל לא קרא את הפסוקים כנדרש, האם יצא ידי חובתו? כי העיקר במצוות ביכורים היא הכרת הטוב, שאחרי ידוע מי נתן לך את כל אלה!

אנו עומדים בסימנה של שנה כולנו רוצים 'לבקש רחמים' על שנה חדשה שתהיה טובה יותר, אבל עלינו לזכור כי קודם כל צריך להודות על כל מה שקיבלנו, והרי למרות כל הקשיים היו לכל אחד אין ספור רגעים טובים ועצם זה שאנחנו בין אלו שזכו להישאר בחיים בסימנה של שנה כ"כ קשה - זה כבר סיבה גדולה להודות עליה. אז אבא - רבנו של עולמנו תודהו!
 (ערפ טיב התורה-כי תבא)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
 באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
 ההודעות

עדכוני שיחות: 0534-100024

י"ד הועדה הרוחנית ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

הלכות עירוב תבשילין

א. אסור לאפות או לבשל או לשחוט ביום טוב לצורך מחר, אפילו הוא שבת ואפילו דבר שאינו מלאכה רק טרחה בעלמא, כגון הדחת קערות והבאת יין (ש"ע סי' תר"ג סי"א ס"ב סק"א).

ב. כל דבר שאסור לעשות או להכין מיום טוב לחול, אסור לו לעשות או להכין מיום טוב לשבת (ש"ע הרב סי' תקכ"ז ס"ח).

ג. כל מלאכת אוכל נפש לא הותרה ביום טוב אלא אם כן עושה אותה כדי להינות בה ביום טוב, ואם אפה ושחט ובישל או עשה שאר מלאכות אוכל נפש ביום טוב לצורך מחר אפילו הוא שבת שחל להיות אחר יום טוב, הרי זה לוקה מן התורה (ש"ע הרב סי' תק"ג ס"א).

ד. ע"י עירוב מבשל בתחילה לשבת (סי' תקכ"ז סק"א).

ה. זמן עשיית העירוב הוא בערב יום טוב ממש (סי' ד' ובמ"ב שם ש"ע הרב סי' ט').

ו. י"א דיש להקל לעשות העירוב בליל ערב יום טוב, ובשעת הדחק שירא שישכח ביום וכו', יוכל לערב מבערב ולברך, ומאן דלבו נקפו לא יברך כה"ג (ש"ע הרב סי' ת"ט).

ז. כיצד מצות הנחת עירוב תבשילין, נוטל בידו תחיתת פת שיש בה כביצה, וכזית בשר מבושל או שאר דבר מבושל שיש בו כזית, והוא כדי שבפת זו יהא מותר לו לאפות מיום טוב לשבת, ובתבשיל זה יהא מותר לו לבשל מיום טוב לשבת (סי' ת"ט סק"ה ש"ע הרב סי' ט').

ח. אם לא עשאו אלא מתבשיל לבד, מותר, דמעיקר הדין אינו צריך אלא להתבשיל לבד, ומועיל בין לפת בין אלא שנהגו כדעת הפוסקים המחמירין להצריך פת ותבשיל, ולכן בדיעבד מותר (סי' ת"ט סק"ו).

ט. ומכל מקום אם נזכר קודם שחשכה צריך להוסיף להניח גם פת ויאמר בהדין עירובא וכו' אבל לא יברך שנית (סי' ת"ט סק"ו).

י. אם עשה העירוב מפת לבד, בתבשיל בודאי לא מועיל, ואם מועיל לפת לחוד כדי לאפות יש דעות בין הפוסקים והאחרונים הסכימו דלא מועיל אף לפת דעיקר העירוב נתקן מתבשיל (סי' ת"ט סק"ו).

יא. אם אינו צריך לאפות ביום טוב ורק לבשל, אף לכתחילה מועיל בתבשיל לחוד לכו"ע (סי' ת"ט סק"ו).

יב. משום הידור מצוה יקח לחם שלם וחתיתת בשר או דגים חשובה (סי' ת"ט סק"ו).

יג. צריך שיהא תבשיל זה דבר שהוא ראוי ללפת בו את הפת, כגון בשר ודגים וביצים ושאר מיני לפתן מבושלים שדרכן ללפת בהן את הפת (סי' ת"ט סק"א).

יד. אפשר לערב עירוב תבשילין, על פת ותבשיל בהיותם קפואים, ואם אפשר מהיות טוב יש להמתין עד שיפשיר, אבל לא מעיקר הדין (ש"ע הרב סי' ת"ט סק"ט).

טו. י"א דלכתחילה מצוה מן המובהר לעשות התבשיל מיוחד לשם עירוב (ביה"ל ד"ה ערבים בשם הב"ח).

טיבת הבנין • השיבת אבינו לתורתך •

עיקר עבודת התשובה על ידי עסק התורה

לסוף ארבעים יום שעסק בתורה קבל הלוואות שניות

רחמים ורצון, בודאי ובודאי שחייבים לנו לאחוז בשיפולי גלימתו ובקצות דרכיו ולהתחזק בתורת ה' צבקות ביות שאת וביתו עון, וזכות זה נזכה גם אנו להחילה עליה וכפרה כמו שזכה משה רבינו לשמוע אמירת 'סלחתי' יוצא מפי הגבורה.

על ידי התורה הק' זוכה לתשובה עילאה

בספרים הק' מובאר שעיקר התשובה הוא על ידי לימוד התורה, דהנה כתיב בתורה (דברים ל, יא) 'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוץ היום לא נפלאה הוא ממך ולא רחוקה הוא, ופירש הרמב"ן שדיברה כאן תורה על מצוות התשובה שאינה רחוקה ממך, כל אחד יש בידו לעשות תשובה, כמו שנאמר מיד לאחר מכן (פסוק יד) 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו, וכלשון הרמב"ן: 'כי אם יהיה נדחק בקצה השמים ואתה ביד העמים תוכל לשוב אל ה' ולעשות ככל אשר אנכי מצוץ היום כי אין הדבר נפלא ורחוק ממך אבל קרוב אליך מאד לעשותו בכל עת ובכל מקום'.

ולכאורה צריכים אנו לעיין בדברי הרמב"ן, כיצד זה תרגם פרשה זו על מצוות תשובה, הלא שנינו בפירוש בגמרא (עירובין נה.) שפרשה זו על עסקי תלמוד תורה באה, ודלא כרמב"ן שפירשה על חובת התשובה.

אבל באמת כבר אמרו שאין שום סתירה מדברי הגמרא להרמב"ן ז"ל כלל וכלל, אלו ואלו דברי אלקים חיים ושניהם לדבר אחד נתכוונו, כי לעולם מצוות התשובה ועסק התורה משולבים יחדיו, והתשובה המעולה ביותר הוא און ורק על ידי עסק התורה הקדושה, כפי שכבר הודו לנו רבותינו ז"ל (סוכה נב:) 'אם פגע בך מנוול זה - משכנה לבית המדרש, וכדכתב האלשיך הק' (דברים ל:) 'כי על ידי עסק התורה נעשה זכות התורה סיגוה, הוא כח קדוש המכניע את היצר הרע ומאליה תבא המצוה שלמעלה היא התשובה'.

דברים קלורין לעיניים כתב לנו בספר 'ראשית חכמה' (שער התשובה - פרק שני) וזה לשונו: 'התשובה העיקרית הוא עסק התורה בחידול ורחימו שעל ידה זוכה לתשובה עילאה, ועל זה אנו אומרים בתפלתנו 'השיבתנו אבינו לתורתך' (ורק אח"כ י'קרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך), כי רחוק מהתורה רחוק מהקדוש ברוך הוא ואין בור ירא תטא ולא עם הארץ חסיד, ולכן עיקר התשובה בעוסק בתורה, כי התורה תלמדו היאך ישוב לדעות קונו ושלא יכשל עוד'.

כך גם אנו מוצאים בספר 'נפש החיים' (שער ד - פרק לא) שבתחילה מזכיר את התנא דבי אליהו הידוע (פרשה יח) על הפסוק 'שפכי כמים לבך' (איכה ב, יט): 'מה מים הללו מקוה טהרה הן לישראל ולכל אשר נברא בעולם, כך דברי תורה מקוה טהרה הן לישראל בכל מקומות מושבותיהם, ואחר כך ממשיך וכותב: כי עיקר התשובה שלימה האמתית שהיא מאהבת, הוא רק על ידי עסק התורה כראוי, כמו שאמרנו במעלות התורה (אבות ג, א) אוהב את המקום וכמו שאמרנו (בתפילה) 'השיבתנו אבינו לתורתך כו' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, וכתב בזה (ויקרא כא.) כאשר אדם מתרחק מהתורה רחוק הוא מהקב"ה ומי שקרוב לתורה קרוב לו הקב"ה אצל, כי על כל פשעים תכסה אהבת התורה'.

לכן נדע כולנו להתחזק בארבעים יום הללו, החל מראש חודש אלול, בדת תורתנו הקדושה, לעסוק ולהגות בה עד כמה שידנו מגעת להוסיף סדרי לימוד בנוסף לסדרי הקבועים הפוך בה והפוך בה ומינה לא תזוע שאין לך מדה טובה הימנה, זכות זה נזכה להתקרב אל הש"ת ולדבוק בו באמת ובתמים ונזכה למחילה סליחה וכפרה כבימים ההם בזמן הזה.

שלוש פעמים עלה משה רבינו למרום להיות שם ארבעים יום וארבעים לילה, הפעם הראשונה היה תיכף לאחר קבלת התורה, אז עלה השמימה לקבל את הלוואות הראשונות והייתה עליה זאת מתוך רצון, מה שאין כן העליה השנייה הייתה בזמן של כעס, בכדי לרצות את דעתו של מקום ולהשקיט חרון אף על מעשה העגל, ואילו העליה השלישית הייתה שוב מתוך רחמים ורצון, כפי שאמר (דברים י, י) 'ואנכי עמדתי בהר כימים הראשונים ארבעים יום וארבעים לילה, וממה שאמר 'כימים הראשונים' למדו חז"ל מה ארבעים יום הראשונים היו ברצון, כך ארבעים יום אחרונים היו ברצון, ולסוף אותם הימים מחל הקב"ה לבני ישראל בשלמות ואמר להם 'סלחתי'.

היותו שהארבעים יום האחרונים החלו בראש חודש אלול והסתיימו ביום הכפורים, על כן נקבעו מאז ועד עולם היות הארבעים יום הללו ימי רחמים ורצון, בכל שנה ושנה בהגיע חודש אלול מתעורר שוב אותו רצון העליון שהיה בימים ההם ובזמן הזה, ועל אף שימינו פשוטה לקבל שבים בכל עת ובכל שעה, אבל עתה הוא עת רצון ביותר וכל הרוצה יכול להתקבל.

לכשתבונן נראה שכל התכלית שבשבילו עלה משה רבינו למרום בפעם השלישית לא היתה אלא למען התורה הקדושה, שהרי לסוף ארבעים יום - ביום הכיפורים - הוריד בידיו את עשרת הדברות כאשר הם הורחות על הלוואות השניות עד כדי כך, שחז"ל אמרו בגמרא (תענית ל:) 'לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים' ומבארת הגמרא איהו יום טוב היה ביום הכפורים, 'משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוואות האחרונות'.

כמו כן ידוע שמשנה רבינו לא עסק שם למעלה בשום ענין מלבד לימוד התורה, כל אותם הימים בהם שהיה במרום היה יושב ועוסק בתורה הקדושה מפי הגבורה, בלא אכילה ובלא שתייה ומבלי שיתן לעפעפיו תנומה, כך העיד משה רבינו על עצמו ואמר (דברים ט, יח) 'אתהנפל לפני ה' כראשונה ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי', ואמרו חכמינו במדרש (שמות רבה פרשת כי תשא מט, ז): 'מגין שלא ישן ולא נתמנמם משל למלך שהיה אוהב לתיסמוק, אמר לו מדוד לך דיני זהב משמחתו לא בקש לא לאכול ולא לשתות, ביקש לישן אמר אם אישן אני מפסיד אלו, כך משה מודד התורה שכח ולא אכל ולא שתה ביקש לישן אמר אם אישן אני מפסיד שלא אמר לי אלא מ' יום בלבד'.

יותר מזה אמרו חכמינו ז"ל (תנחומא כי תשא פרק דר"א מו) שכל מה שידע משה להבדיל בשמי השמים העליונים בין יום ובין לילה היה רק מתוך סדרי לימודו עם הקב"ה, שבוים היה הקב"ה מלמדו תורה שבכתב ובלילה תורה שבעל פה, ולפי זה היה יודע להכיר מתי יום ואימתו לילה.

אלול - הכנה למתן תורה ביום הכיפורים

והנה בחודש אלול כאשר מתעורר כל אחד מודע ישראל לעבוד את הש"ת ביתר שאת וביתר עון, לבקש לו דרך של תשובה ותיקון על כל חטאיו, בודאי שאחד מן העיקרים החשובים ביותר הוא להתחזק בעסק התורה הקדושה, שהרי זה כל מה שעשה משה רבינו בימים הללו, הוא התכונן ליום הכיפורים שהוא יום הכיפורים ומתן תורה על ידי לימוד התורה. ולאחר שאנו רואים כי הואיל משה רבינו לשעתו ולזדורות וזיכה את בני ישראל בחודש שלם של ימי

הגנו בזה בתכריך קובץ 'טיב המעשיות', ממה שסיפר מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א בתוך שיחות קדשו בהודמניות שונות, אודות הרב הצדיק אשר מסר נפשו וגופו להצלת עולם התורה.

כבר מילתנו אמורה פעמים רבות, שלא להשאיר בפינו רק את מתיקות עצם הסיפור המעניין והיפה... אלא נשתדלה נא להוציא ולשאוב מתוך כל סיפור את הלימוד מוסר הנצרך לנו, לשמור ולעשות ולקיים בבחינת (סנהדרין פב.) 'ראה מעשה ונזכר הלכה'. כענין

שטלמדנו החכם מכל אדם בספר החכמה (משלי ב כ-כא) 'למען תלך בדרך טובים ויִרְחֹט צְדִיקִים תִּשְׁמֹר. כִּי יִשְׂרִים יִשְׁכְּנוּ אֲרֶץ, וְהַמִּימִים יִתְרוּ בָהּ'.

נלמד ונבין ממעשיהם של צדיקים כיצד ליישר אף אנו את לבבנו לטובה, לשוב בתשובה נכונה בימי הרצון והתשובה הנעלים הללו. ובזה נזכה ברחמי שמים לכתיבה וחתומה טובה – אמן.

- > < -

הגה"צ רבי יוסף שלמה הכהן כהנמן זצ"ל, נשאר נצר יחיד מכל משפחתו הענפה וקהילתו וישיבתו המפוארת שבעיירה פונביץ שבליטא. וניצתה בו שלהבת אש קודש מן השמים והקים לזכר קדושי השואה את ישיבת פונביץ בבני ברק יצ"ו.

לצורך הקמת המוסדות הרבים והחזקתם השוטפת, שהסתכמו בסכומי עתק מדי חודש בחודשו, היה מכתת את רגליו בכל העולם והתדפק על פתחי הנדיבים מחזיקי התורה שבכל פזרות הגולה.

באחת מנסיעותיו הראשונות אל מעבר לים, נכנס לכמה מגדולי ישראל לבקש את ברכת הדרך והצלחתה כדי, וכדי שיעתירו עבורו למען הצלחתו ושגשוגו מוסדות התורה הקדושה.

כמו שנפסק בשולחן ערוך אורח חיים (סימן קי עטרת זקנים ס"ק א ואלהי רבה ס"ק טו, ומשנה ברורה ס"ק כח) בזה"ל: 'כתוב בגליון שולחן ערוך, דמה שנוהג לטוול רשות מגדולים כשהולכים בדרך ומתברכין מהם. – סמך מפי' דברכות (א) דמלכין בסנהדרין, ופירש רש"י ונטולין רשות, כדי שיתפללו עליהן"ע"כ.

בהיותו מקורב וחביב מאוד אצל האדמו"ר מגור בעל "בית ישראל" זצוק"ל, נסע גם להיכל קדשו שבירושלים לברכת הפרידה [געזעניגן].

הרבי כיבדו כראוי לפי רום מעלתו, ולאחר ששמע שמתעתד הוא לצאת למסע למדינת הים להתרים את אחינו בני ישראל, אמר לו הבה נא אסביר לך, כיצד עליך לפעול בנכד:

הנה חושבים להם הרבה משולחים ושדר"ם היוצאים להתרים את אחינו בני ישראל, שצריכים להתייף לגבירים... ומתמלא לבם בתנופה ושקף, כדי לנסות לשכנע ולהרוויח עוד כמה דולרים... – לא זו הדרך ולא זו העיד! שכבר הורונו חכמינו ז"ל (שבת לב.): 'מגלגלין זכות על ידי זכאי', מן השמים מחפשים את הזכאי, שיוכלו לגלגל את זכות הצדקה של עשירי העולם על ידו. ואם כן אין אתה צריך לדאוג כי אם להיות זכאי! וממלא כאשר תהיה זכאי והגון, אז תהיה ראוי לזכות את ישראל בתרומותיהם ונדבותיהם הרבות...

- > < -

בירושלים של מעלה בדור הקודם התגורר (גון) וצדיק מנקה הדעת שבה ה"ה הגה"צ רבי יוסף דינקלס זצ"ל, בעמ"ס 'אמונת יוסף' על סדר זרעים מפורסם היה בתורתו ובחכמתו וביותר ביראתו הגדולה שהיה ירא שמים מרבים.

שנים רבות התגורר בשכונה הקדושה 'בתי ברידא' העתיקה, שם התהלך לתומו צדיק בידח עם חבריו ושכניו תושבי השכונה, מגדולי ירושלים תלמידי חכמים וצדיקים נאמנים, שאהבת הצניעות והמנוסה מן הכבוד היו נר לרגליהם וכמו טבע שני בחיהם הקדושים.

אך כאשר הקים הגה"צ הפונביזער רב זצ"ל את ישיבת פונביץ שבמרכז 'גבעת הישיבה' בבני ברק יצ"ו, עם כל ההיכלות והאנפים הסמוכים לה על פני רחובותיה. החל לחפש אחר אנשים יראים ושלמים ותלמידי חכמים הגונים שיבואו ויתישבו בבנייני הדירות של הישיבה שנבנו לה סביב סביב. כדי שיפארו בנכותותם את הישיבה הקדושה, ויהיו דוגמה טובה לבחורים הצעירים בהתהלכם עמהם בין משעולי גבעת הישיבה, וכך ילמדו הבחורים הקדושים מדרכיהם הנאצלות ומאורחות חייהם הנעלים.

אחד מאותם 'אורחים' חשובים שהזמין הרב לשכון כבוד בבני ברק, היה הגה"צ רבי יוסף דינקלס, שעל אף היותו מזקני אנשי ירושלים

דבוק בה תמיד בכל לבו, נענה לבקשותיו והפצרותיו של הפונביזער רב ונאות לעבוד לגור בבני ברק בגבעת הישיבה.

ואכן סידר לו הרב זירה מכובדת ונאה קרובה וסמוכה להיכל הישיבה הקדושה. ודמותו הנהדרה של הצדיק החלה להאיר בפני תלמידי הישיבה, כשהם רואים לנגד עיניהם איש קדוש וטהור, צדיק וירא שמים מופלג, הנודע בהקפדתו היתרה על קלה כבחמורה עד מאוד. ונעשה מקורב מאוד אצל

מרן החזון איש זצוק"ל.

כשהיה הפונביזער רב רואה את הצדיק הזקן רבי יוסף דינקלס צועד לאיטו בין שבילי גבעת הישיבה, היה נעמד להסתכל ולהביט בו היטב זמן ממושך, באומר לתלמידיו שההבטה בפני הצדיק וההסתכלות באורחותיו ופועליו יש בה סגולה טובה ליראת שמים!

והנה באותה תקופה הגיעה אל ביתו נאוה קודש של הרב מפונביץ משלחת נכבדה מטעם הנהלת 'חברת ביטוח' גדולה, אחת מחברות הענק שבארץ ישראל, שהיו מומחים להבטחת קמפוסים גדולים ומוסדות נרחבים שבהם בניינים ואנפים רבים. – לאחר ששמע מוסדות ישיבת פונביץ ובנייניה הרבים הגיע לאחונם באו לבחון ולבדוק מקורב במה המדובר. הם ערכו סיור מקיף בכל סביבות הגבעה הגדולה, ראו מקורב את היקף הבניינים הרבים והיכלות הקודש שבה. ועם סיום הסיור נכנסו לביתו של הרב נשיא הישיבה, כדי להציע בפניו עסקאות ביטוח שונות, הם הכינו מראש כמה תוכניות ומסלולים שונים מטעם החברה, שהצד השווה שבהם היה פריסה רחבה של 'תוכנית ביטוח' הכוללת את כל קמפוס הישיבה כולה, למן הבנין הגדול בית היוצר המרכזי של 'ישיבת פונביץ' הגדולה, ועד לבניינים הקטנים של מגורי הבחורים וכיוצא.

הרב קיבלם בכבוד הושיבם אל השולחן, וביקש לשמוע את ההצעות השונות שהביאו באמתחתם. לאחר קבלת רשות הדיבור נעמד נציג החברה הנכבד, שלף מתוך תיקו האישי והמפואר את 'קונטרס המסמכים' הרבים של כל סעיפי הביטוח השונים והחל להרצות ברוב חשיבות אודות הצורך 'הדחוף' לבטח את ישיבת פונביץ ומוסדותיה, כשהוא מטיב לתאר ולנמק את אפשרויות הסכנות הרבות שבמבני ציבור, ובפרט במקומות חיוניים אדם הממלאים מדי יום ביומו מאות ואלפי בחורי חסד. ולאחר מכן הציג את המסמכים המציעים את סדרי תוכניות הביטוח של כל סיכון גדול וקטן.

כראות הרב שהנציג מאריך בדיבוריו והסבירו אודות הסכנות השונות והצורך 'הדחוף' בהתקשרות עם 'חברת ביטוח', ביקשו לקצר ולדבר 'תכלית'... מה הם המחירים המוצעים כדי לדעת 'מה יקר חסד'... הסכומים שנקבו הנציגים לא היו מועטים כלל... קמפוס ענק שכזה זכה לעלויות גבוהות ומחיר 'כבד' בשביל ביטוח הישיבה.

הרב חשב קמעא וערך בינו לבין עצמו את 'חשבון הסכומים שנואו בעיניו כנכונים ומוצדקים, שאכן בנייני הישיבה השונים נצרכים וזקוקים לאבטחת 'חברת ביטוח' לקיומם. – אך עם אותה החברה לא סגר הרב כלום, הוא פטרם לדרכם לשלום ולא חתם על שום חוזה של ביטוח כלשהו.

לאחר שייצאו חברי משלחת הביטוחים באכזבה גדולה, הזמין הרב אליו את מנהל הישיבה ואת המזכיר, ופרס בפניהם 'חכמת ביטוח' מיוחדת שהגה וזים בדעתו הגדולה לאבטחת הישיבה...

הוא מנה בפניהם שמות של עשרה אנשים צדיקים ויראים המתגוררים בבנייני הישיבה [שרובם הושכרו בזמן פתח] ובראשם היה הגה"צ רבי יוסף דינקלס זצ"ל, ואמר שלצורך 'ביטוח הישיבה' נטול הוא על עצמו להשתתף עם עשרת הצדיקים הללו בעול פרנסת ביתם, כדי שיתפללו הם בתפילותיהם לפני מלך עליון ב"ה על ביטחונה של הישיבה. הוא הורה להפריש עבור כל משפחה מעשר משפחות אלו סך נאה ומכובד מדי חודש בחודשו, שבסך הכל עלה הסכום כולו כפי אותו מחיר שהציעה לפניו 'חברת הביטוח' לתשלום ביטוחי הישיבה.

ואכן זכו אותם משפחות במילגה החשובה שמתעם הישיבה, לשמחתו הגדולה של הרב, שנימק טעמו והסביר שהחזקת עשרה תלמידי חכמים על שולחן הישיבה הוא הביטוח הטוב ביותר להיכלות הישיבה, שכן אין לך מבטח בטוח יותר ממלך מלכי המלכים שהביטוחו החזק ביותר בידו!

ליבו היה מלא אמונה וביטחון שלמים בה אלקים חיים, ותדיר היה מבטא את שמחתו הגדולה שזכתה ישיבת פונביץ 'חברת ביטוח' הטובה והחזקה ביותר, שבמקום לפזר את הכסף על 'חברות ביטוח' שונות הם מפרנסים בזה משפחות טובות של תלמידי חכמים מופלגים יראי אלקים אשר תפילותיהם

הפונביזער רב זצ"ל

לרגל יומא דהלולא של הגה"צ רבי יוסף שלמה (בן הר"ר יהודה לייב) הכהן כהנמן זצ"ל ראש ישיבת פונביץ המעטירה, שיחול השבוע ביום ב'

(כ אלול תשכ"ט).

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

'נעשה תפילתו תחנונים'

החברותא שלי סיפר לי שהכובע שלו כבר היה מרופט לגמרי, וביקש בתפילה מהקב"ה שכבר ישלח לו כובע חדש. באותו יום הוא רץ לאוטובוס, והכובע עף אל מתחת לגלגלי האוטובוס ועליו השלום... הוא חזר לכולל וסיפר לי שעשה חשבון הנפש שבמקום להודות קודם לה' שיש לו מגבעת הוא בא בטרוניה, והביא על עצמו את הצרה ובצדק. ביתניים הוציא מביודעם כובע ישן יותר והודה לה' ששמר את הכובע הישן כך שיש לו מה לחבוש לראשו.

כעבור ימים אחדים בקשה אשתו של החברותא שלי שיקנה חליפה חדשה, כי זה כבר נראה בלוי לגמרי שאפילו ליד הכובע הישן זה נראה בלוי...

הפעם: סיפר החברותא, כבר ידעתי שלא לחזור על הטעות הקודמת שלי, ומקודם הודיתי לקב"ה שבכלל יש לי חליפה ללבוש, ובקשתי שאם טוב בעיני ה' שיסדר לי חליפה חדשה.

למחרת מתקשרת אלי אמי ואומרת: "ראיתי אותך יוצא מאירוע, והחליפה שלך ממש לא ראויה לתלמיד חכם. אני מבקשת שתקנה חליפה חדשה שיכבד לומד תורה!!!".

סיים חברי את הסיפור ואמר כמה צריכים לשים לב לדברי חז"ל שהתפילה מתקבלת על ידי שבה, בקשה ושבח!!! אל תהיה כפוי טובה, תודה על מה שיש לך, שהרי הקב"ה לא חייב לנו כלום, ואם נעשה חשבון אמיתי נראה שאנחנו בחובות רציניים כלפי הבורא, אז לפחות כאשר מבקשים, לזכור לבקש מאוצר מתנת חינוך. וכמה פשוט הדבר שאם בן פונה לאביו בדרישה לקנות לו חליפה באופן שהאבא חייב לו, אז לאבא לא יהיה חשק לקנות לו, אבל אם הבן בא בהכנעה והכרת הטוב ואומר לאבא שאבא לא חייב לבנו דבר, אז מובן שאבא יקפוץ לקנות לבן את הטוב ביותר...

בלוי נדר אם יגיע כובע חדש נשתדל לעדכן בעל המעשה: ח.ר.י.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזן לשלוח אל 'י' שנתה סטואלס נפסק: 15326517922 o.y.wines@gmail.com

ילדיהם מחמת צוק העיתים לאחר שבעת כניסת הצור
באכזריות נוראה כחית טרף, טיכסו בני ישראל רחמנים בני
רחמנים עצות ותחבולות שונות להצלת הילדים מזוועות
הנאצים הארורים.

אחת הדרכים המבוטחים יותר להצלת הילדים באותה תקופה
היתה הכנסתם למנזרים שונים והתערבותם בין הילדים
הגויים. כאשר מכורח החוק הבינלאומי אין אפשרות להוציא
ילדים מן המנזרים הנתונים תחת חסות המנזר, בהיותו
בעיניהם כמקום 'קדוש' עפרא לפומייהו, וילדים יהודים רבים
ניצלו בחסות אותם מנזרים טמאים.

עם תום המלחמה נעשו ניסיונות רבים לאיתור ילדים יהודים
אבודים שנעקרו מן העם היהודי בגיל רך ביותר, ובמשך
השנים נשכה מהם כמעט לגמרי דבר יהדותם.

אך דא עקא שהמנזרים עצמם שקיבלו סכומים עצומים
בעד שמירת אותם ילדים יהודים מיאנו להחזיר את הילדים
המופקדים בידיהם, והערימו קשיים רבים על כל העוסקים
בדבר. הם העלימו את מסמכי שמות הילדים היהודים ועירבו
אותם בין הגויים את פאותיהם גזו ואת הכיפות והציציות
השליכו... כך שהם נראו כגויים לכל דבר רח"ל, וכשבאו
לחפש אחריהם טענו ברמייתם שאין כאן במנזר ילדים
יהודים כלל...

באותה תקופה התפרסמה בעולם פקחותו הגאווית של הרב
מפונביץ זצוק"ל, כשהיה מסובב בין המנזרים ומבקש להציל
ילדים יהודים ולהחזירם אל חיק יהדותם, אך כשטענו בפניו
הכמרים והנזירות כדרכם שבמנזר זה אין שום ילד יהודי...
אמר להם: את זה תשאירו עובדי לבדוק!
וכיצד תוכל להוכיח זאת? – שאלו הם.

הנה תיכף אוכיח לכם! אמר הרב.
הוא ביקש לכנס את כל ילדי המנזר אל האולם המרכזי,
ולאחר שהתכנסו כולם יחדיו, נעמד לו הרב במרכז בין כל
הילדים, עצם את עיניו בחזקת, הניח את יד ימינו על עינו
העצומות, ולפתע החל זועק בקול גדול, כשהוא נוהם ובוכה
בקריאתו בדם ליבו: "שמע ישראל! ה' אלקינו, ה' אחד!" –
כשדמעותיו הרבות מרטיבים את כל הרצפה שסביבו...

ההלם היה חזק, הילדים כולם נבהלו מעט לנוכח
זעקתו ובכיותיו, אך לאחר רגעים ספורים נראו
פתאום זאטוטים רבים רצים לקראתו בבכיות נרגשות,
מתגופפים סביבו ותופסים בדם מעילו, כשהם זועקים
בקול מלא התרגשות: מאמע! מאמע!...

הכמרים והנזירות שעמדו סביב סביב לראות כיצד
יפול דבר נצבו נדהמים ונאלמו דום; לנוכח ההוכחה
הברורה והתחתית!
הפונביזער רב התעשת מהרה, וקרא לעבר הנזירים
כשהוא מצביע על אותם זאטוטים שנדבקו סביבו:
אלו לא גויים! ואת זה ראייתם בעצמכם בני עיניכם!
ואכן עד מהרה יצא הרב כשהוא מלווה בקבוצה של
ילדים יהודים תמימים קדושים וטהורים עדדי צאן
קדשים אשר רבים מהם ששיכלו במלחמה את כל בני
משפחתם העלה לארץ הקודש, וגידלם וטפחם במוסד
'בתי אבות' של ישיבת פונביץ בבני ברק, שבנה והקים
במיוחד בשביל מטרה זו להצלת יתומי השואה כנודע.

כך זכה הרב להציל ילדים רבים מציפורני השמד,
ורבים מהם גדלו וצמחו בשקידה והתמדה על התורה
הקדושה, וברבות הימים נעשו תלמידי חכמים
מופלגים והעמידו בתים גדולים בישראל, דורות
ישרים מבורכים מלאים בתורה וביראת שמים
לתפארת בית ישראל!

זכותו תנו עלינו ועל כל ישראל – אמן

הצעירה שקמה לאחר האסון הלאומי של יהודי אירופה, וכך,
נאומו התלווה במחויאות כפיים סוערות כמה וכמה פעמים
והצלחתו היתה גדולה מאוד.

משסיים הלה וירד ברוב גאוותו מן הפודיום הגיע תורו של
הרב הצדיק לשאת את דרשתו, רוחו נפלה בקרבנו ביודעו
שאין לו כמעט סיכויים עתה להלהיב את לב העם באיזה
שהוא חידוש יפה על פרשת השבוע... הוא נשא תפילה קצרה
ממעמקי לב שגבר לפני השי"ת שייצליח את דרכו ויתן את
חינו בעני הציבור.
והנה בעלותו אל דוכן הנואמים פתח הרב ואמר:

מורי ורבותי! בוודאי שמתם לב לויכוח הקטן שהתעורר כאן
בין הקהל מי מן האורחים ינאם ראשון, אם אני או קודמי
בתפקיד, נוכחתי קעת שבקהילה זו ישנם אנשים חכמים! –
שכן החלטתכם הנבונה לכבד תחילה את הנואם הקודם היתה
החלטה חכמה ומוצלחת. והטעם פשוט, הנה אמרו חכמינו
ז"ל בשלהי מסכת שבת (ק.ג.): "רבי ישמעאל ברבי יוסי
אומר, תלמידי חכמים כל זמן שמזקינן חכמה נתוספת בהם,
שנאמר (איוב יב יב) 'בישישים חכמה ואורך ימים תבונה'.
ועמי הארץ כל זמן שמזקינן טיפשות נתוספת בהן, שנאמר
(שם כ) 'מסיר שפה לנאמנים וטעם זקנים יקח' ע"כ.

ואם כן בהעמדת אותו נואם כדרשן ראשון ואותי במקום
השני נמצאתם מורווחים כבפלים שכן אותו עם הארץ אילו
היה הדרשן השני הרי כל זמן שמזקינן טיפשות נוספת בו...
וכך הייתם שומעים יותר דברי טיפשות ממה ששמעתם
עתה... – ואילו בכך שדחיתם אותי לדרוש מאוחר יותר, הרי
מעידה הגמרא בפנינו שכל זמן שמזקינן חכמה נתוספת
בהם ובכך נמצאתם שומעים יותר דברי חכמה... וממילא
נמצאתם שומעים כאן היום יותר דברי חכמה ופחות דברי
שטות!

את מחויאות הכפיים הסוערות שנשמעו אחר כך ברחבי בית
הכנסת לא ניתן לתאר... וכמוכן שדרשתו המוצלחת של הרב
הותירה רושם חזק ביותר, והצליח שם למעלה מן המשוער.

דבור התקומה שלאחר השואה איבדו הורים רבים את

הזכות נותנים את הביטוח הטוב ביותר לישיבת פונביץ!
בערוב ימיו של הגה"צ רבי יוסף דינקלס, הוא התקשה מחמת
חולשתו לטפס ולעלות מביתו [שבמעלה רחוב הרב דסלר
הצמוד וסמוך אל ביהמ"ד 'רחי כלה' של מוסדות ישיבת
פונביץ] ולפיקך מטעם השיבה פתחו 'בית כנסת' קטן
בתוככי ביתו של הרב דינקלס, ועד סוף ימיו התקיים בית
כנסת זה שבביתו, והתקיימו בו כל התפילות כסדרן, בשבת
ובחול, בימים טובים ובימים הנוראים וכך היתה השפעתו
של אותו צדיק גדולה על תלמידי השיבה לדורותיהם, ועשה
רושם של תורה וקדושה ויראת שמים טהורה בליבותיהם
לדורות עולם.

- > < -

באחת מנסיעותיו הרבות של הרב מפונביץ זצוק"ל ברחבי
אמריקה לאיסוף תרומות, הגיע אל עיר רחוקה שאנשייה היו
אמנם עשירים גדולים אבל באהבתה של תורה הם לא הבינו
הרבה...

המנגה באותה קהילה כמו בהרבה קהילות באמריקה הית
שהאורה המגיע לצורך איסוף תרומות דורש 'דרשה' בשבת
בבוקר בבית הכנסת המרכזי, בה מבהיר את ענין צורך
התרומה, ולאחר מכן במשך השבוע מסתובב בין בתי
הגדלים באיסוף התרומות.

באותה שבת שהגיע הפונביזער רב אל העיר, מצא שם
להוותו את אחד מגדולי הכופרים הציונים (ה"ז. ז. זבוטינסקי)
שהגיע אף הוא לאותה סיבה לאיסוף כספים עבור התנועה
החלוצית שלו והמדינה החדשה... וגם הוא נצרך לשאת את
נאומו באותה השבת, הוא היה ידוע כדרשן מעולה הסוחף
אחריו את ההמוני! – היה זה אפוא 'קונקורנט' קשה ביותר
עבור הרב...

בהגיע עת הדרשה נפל וויכוח קטן בין ראשי הקהל, מי ישא
את נאומו ראשון אם אותו כופר או להבדיל הרב הצדיק,
מן הניסיון ידעו היטב שהדרשן הראשון על פי רוב מצליח
יותר... – לאחר דין ודברים קצר הוחלט שהמבוגר ביניהם
ינאם ראשון, ניגשו אפוא ובידורו את גילם של השניים
והתברר שאותו כופר מבוגר יותר מן הרב. עלה אפוא הוא
ראשון, ונשא נאום חוצב להבות על רוח החלוצים והמדינה

לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכל תורת הנסתר בימי החול הנעלים ערב ובוקר וצהריים

זה עיקר טונת כניאת האדם בעולם הזה הפסל והקסם לחקור ולהשיג גדולתו ורוממותו ילכו ויכרלו יתבי' ויתעלה יסוד וקדש העבודה שגד תעשן פרט שלטון

מבאר ומפרש דברי הרב והרש"ש בשפה ברורה הסכימי הלוסד בו להבנה ברורה ורצויה כטוב הכונה

הערות ודקדוקים קושיות ותירוטים דברי הרב והרש"ש מראה מקומות על דברי הרב והרש"ש ומקורות על הביאור

השיג בחנויות הספרים המובהרות העבר ראשית סדרם הספרים בהגהלת הרב נחמן מברסלב 03-6194414

מטבע ברכה קדיש דרושי השחר קריאת שמע ברכת אבות ברכת כהנים ועבור - נפלת אפים סיום תפילת השחר דרושי הלילה

מוקד הזמנות ספרים • של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

shivti1@gmail.com | 05276-10455 078-3331109 | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 0733-22-76-09

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגזינר ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ בהדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173